



IME ORODJA

Vaja: kontrastne etične dileme

OPIS ORODJA

V današnjem hitro spreminjajočem se svetu se občuti veliko pritiska na to ali smo politično korektni. Preko socialnih medijev se lahko slaba novica zlahka »napihne« ter se interpretira na napačen način, kar lahko zaostri problem. Vaja predstavlja set etičnih dilem skozi katere lahko naslovite raznolikost tem. Diskusija je ključ v tej vaji, ki pa jo je potrebno nadzirati glede na to, kaj želimo naučiti udeležence. Če na primer uporabljate to vajo v tečaju o vodstvenih veščinah, lahko to navežete na vrste odločitev, ki jih mora skleniti vodja ter na vire, ki so mu na razpolago. Vaja prav tako vključuje okvir za etično odločanje (Priloga 1). Okvir za etično odločanje je uporabna metoda za raziskovanje etičnih dilem ter identificiranje etičnih ukrepov.

CILJI ORODJA

-  lajšanje diskusij o etičnih dilemah.
-  preučevanje ter vaja umetnosti etičnega odločanja.
-  diskutirati scenarij ter se odločiti za najboljši ukrep.

POVEZAVA ORODJA Z VEŠČINO

Prosim razložite povezavo tega orodja z veščino ter kako to orodje pomaga pri razvijanju veščine.

Sklepanje dobrih etičnih odločitev zahteva izurjeno senzitivnost do etičnih problemov ter praktično metodo za raziskovanje etičnih aspektov odločitve, prav tako tehtanje dejavnikov, ki bi vplivali na našo izbiro



ukrepa. Imeti metodo za etično odločanje je gotovo ključno. Ko jih vadimo redno, nam metode postanejo tako poznane, da pridemo do sklepa avtomatsko, brez, da bi preverjali specifične korake.

Z bolj novo in težko etično odločitvijo se soočamo, toliko bolj se moramo zanesti na diskusijo in dialog z drugimi glede dileme. Le s previdnim raziskovanjem problema s podporo vpogledov in različnih perspektiv drugih, lahko sklenemo dobre etične odločitve v tovrstni situaciji.

VIRI IN MATERIALI

 Za implementacijo uporabite naslednje scenarije

Scenarij 1:

Ste vodja, ki je prejel dva življenjepisa. Eden je od posameznik z diplomo in 20 let izkušenj v industriji. Ta oseba je relativno uspešna in si želi dela v novem podjetju.

Drugi življenjepis je od diplomanta, ki je pred kratkim diplomiral, je brez izkušenj, vendar je študiral na enaki univerzi in področju kot vi. Študij te osebe je vzporeden delu, ki ga počne vaša organizacija in izveste, da je ta kandidat jadralec na deski, tako kot vi.

V vašem pogledu, se oba zdita dobra kandidata, vendar lahko zaposlite le enega. Novi diplomant je sveže krvi za organizacijo in je vodljiv, vendar bi bilo zanj potrebno konkretno usposabljanje ter seznanitev z industrijo.

Drugi kandidat je starejši s pravimi izkušnjami. Ima kontakte v industriji, kar bi lahko bilo koristno za vaš posel. Vi lahko tako razdelite vašo naraščajočo delovno obremenitev in uporabite vaš čas za bolj pomembne naloge.

TRAINING TOOL “ DECISION MAKING



Bi zaposlili mladega fanta, ker imata skupni hobi ter sta obiskovala isto univerzo? Ali bi želeli bolj izkušenega člana?

TRAINING TOOL

“ DECISION MAKING



Scenarij 2:

Ste nadrejeni v srednje velikem podjetju. Ravno boste sklenili posel s pomembno stranko. Podpis pogodbe je prestavljen, saj potrebujete določene podatke, ki so na računalniku drugega vodje, ki je trenutno na dopustu in ne morete počakati, da se vrne. Delata blizu skupaj in veste njeno geslo za prijavo. Odločite se iti v njeno pisarno in uporabite njeno geslo, da bi pridobili dostop do njenega računalnika, dobili podatke, ki jih potrebujete in nadaljevali s postopkom sklenitve posla. Ta posel je pomemben in vam lahko pomaga pri vašem potencialnem napredovanju. Ko se prijavite v njen računalnik, dobite nekaj obvestil o novih elektronskih sporočilih. Prepoznate eno, kjer lastnica računalnika komunicira z visokim vodjo tekmovalnega konkurenta, kjer si delita kočljive podatke.

Ne želite predolgo brskati, zato pridobite svoje podatke in se nato odjavite iz računalnika. Počutite se krive, da ste prekršili nivo zaupanja. Podatki, ki ste jih pridobili vam bodo pomagali pridobiti vašo pogodbo. Kljub temu se sprašujete, kaj narediti z informacijo, ki ste jo ravno pridobili. Bi se morali soočiti s sodelavko, ko se vrne? Bi morali sporočiti kadrovskemu oddelku za potencialne disciplinske ukrepe? Če da, boste morali pojasniti kako ste prišli do informacij, kar vas lahko spravi v težave. Kaj bi naredili?

Scenarij 3:

Vaše podjetje proizvaja pripomoček. Proizvodni stroški le tega so se zmanjšali za 50%. Ena vaših glavnih strank je prijatelj enega glavnih vodij v vašem podjetju in je izvedela za to informacijo. Želi izdati naročilo ter pričakuje popust. Vi, kot vodja, odobrite popust in prodaja gre naprej. Kmalu zatem druga stranka želi enako naročilo za pripomoček. Gre za redno stranko, s katero že dolgo sodelujete in je tudi eden izmed vaših najboljših prijateljev, vendar ne ve ničesar o znižanju proizvodnih stroškov. Ji boste povedali o znižanju proizvodnih stroškov ter ji ponudili podoben popust ali boste raje zadržali informacijo ter pustili, da plača polno ceno?

TRAINING TOOL “ DECISION MAKING



TRAINING TOOL

“ DECISION MAKING



IMPLEMENTACIJA ORODJA

 Razložite korake za implementacijo orodja.

 **Kaj potrebujete**

- Set scenarijev. Potrebujete en scenarij za vsako skupine treh udeležencev. Ti scenariji so podani spodaj. Lahko dodate tudi svoje.

 **Nastavitev**

- Razložite namen vaje, tako da udeleženci vedo kaj se od njih pričakuje preden jim razdelite scenarije.
- Razdelite udeležence v skupine po 3.
- Vsaki skupine razdelite scenarij.
- Prosite vsako skupino da obnovi scenarij ter oceni vsako izbiro. Nato naj predstavijo ZA in PROTI argumente za vsako možnost. Ob koncu naj predlagajo ukrep ter ga podkrepijo z argumenti.
- Določite 15 minut za ta del.
- Pripeljite vse skupaj ter prosite vsako skupine naj predstavi svoje ugotovitve.
- Spodbujajte ostale skupine, da izpodbijajo predloge ter oblikujte nadzorovano diskusijo.
- Poudarite ključne učne točke.

 **Trajanje**

Razložite vajo: 2 minuti

Aktivnost: 15 minut analiza scenarija + 20 minut skupinska diskusija = 35 minut

Skupinski feedback: 10 minut

 **Diskusija**

Je Bilo težko skleniti odločitev v vaši skupini? Kaj so porekli drugim ko ste predstavili svoj odgovor? Ste si premislili? Kakšno je bilo vaše mnenje o

TRAINING TOOL

“ DECISION MAKING



scenarijih in odločitvah drugih skupin? Je prevladovala skupna tema za dileme, ki ste jih izkusili skozi vse scenarije?

KAJ SE BOSTE NAUČILI

Ta vaja lajša diskusijo o etičnih dilemah. V večini služb nekatere odločitve ni enostavno skleniti, kajti ena jasna odločitev lahko prinese določene etične težave. Ob tem se pojavi vprašanje kaj je prav in narobe, kaj je vestno in včasih tudi, kaj je legalno. Cilj je, da se zavemo takih situacij, nagovorimo dileme ter jih skozi upravičenosti odločitev pojasnimo, in okrepimo etične poglede udeležencev na odločanje.

REFERENCE

 <https://www.skillsconverged.com/FreeTrainingMaterials/tabid/258/articleType/ArticleView/articleId/1188/categoryId/114/Contrasting-Ethical-Dilemmas-Exercise.aspx>

 <https://www.scu.edu/ethics/ethics-resources/ethical-decision-making/a-framework-for-ethical-decision-making/>



Priloga 1 – Okvir za etično sklepanje odločitev

Prepoznavanje etičnih težav

1. Ali je lahko ta odločitev ali situacija škodljiva za koga ali za katero skupino? Ali ta odločitev zajema izbiro med dobro in slabo alternativo, ali morda med dvema »dobrima« ali »dvema slabima«?
2. Je ta težava več kot to kar je legalno ali kaj je najbolj učinkovito? Če da, kako?

Pridobite dejstva

1. Kakšna so pomembna dejstva primera? Katera dejstva niso znana? Ali lahko izvem več o situaciji? Ali vem dovolj, da se lahko odločim?
2. Za katere posameznike in skupine bo izid še posebej pomemben? So nekatere skrbi pomembnejše? Zakaj?
3. Kakšne so možnosti za ukrepanje? Ali smo se posvetovali z vsemi ustreznimi osebami in skupinami? Ali sem dopustil kreativne možnosti?

Ocenite alternativne možnosti

Ocenite možnosti tako, da zastavite naslednja vprašanja:

- Katera možnost bo prinesla najboljše rezultate in naredila najmanj škode? (Utilitaristični pristop)
- Katera možnost najbolje spoštuje pravice vseh, ki imajo korist? (Pristop pravic)
- Katera možnost obravnava ljudi enako ali sorazmerno? (Pristop pravičnosti)
- Katera možnost najbolje služi skupnosti, ne le nekaterim članom? (Pristop skupnega dobrega)

TRAINING TOOL

“ DECISION MAKING



- Katera možnost me vodi do tega, da delujem kot oseba, kakršna želim biti? (Pristop vrline)

Sklenite odločitev in jo testirajte

7. Glede na vse te pristope, katera možnost najbolje naslovi situacijo?
8. Če bi povedali nekomu, ki ga spoštujete – ali televizijski publiki – katero opcijo smo izbrali, kaj bi rekli?

Reagirajte in razmislite o izidu

Kako se lahko moja odločitev z največjo skrbjo in pozornostjo implementira na skrbi vseh deležnikov?

9. Kako se je izkazala moja odločitev in kaj sem se naučil/a iz te specifične situacije?